

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

Кафедра економіки та економічної теорії

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**«МІКРОЕКОНОМІКА ТА МАКРОЕКОНОМІКА
(ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС)»**

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ	05 «Соціальні та поведінкові науки»
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ	051 «Економіка»
РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ	Третій (освітньо-науковий)
ФАКУЛЬТЕТ	Економічний

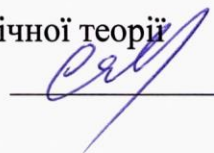
Біла Церква – 2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)» для здобувачів вищої освіти за спеціальністю 051 «Економіка», третій рівень вищої освіти / Укладачі Т.В. Понедільчук, Н.О. Рибак. Біла Церква: БНАУ, 2020. 20 с.

**Розробники: Понедільчук Т.В., кандидат екон. наук, доцент
Рибак Н.О., кандидат екон. наук, доцент**

Робочу програму затверджено на засіданні кафедри економіки та економічної теорії
(Протокол № 1 від 28 серпня 2020 р.)

Завідувач кафедри економіки та економічної теорії
кандидат екон. наук доцент

С.Г. Батажок

Схвалено науково-методичною комісією економічного факультету
(Протокол № 1 від 31.08.2020 р.)

Голова науково-методичної комісії
доктор екон. наук, професор

І.М. Паска

Гарант ОП «Економіка»,
доктор. екон. наук, професор

О.М. Варченко

ЗМІСТ

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	5
4.ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА ТА МАКРОЕКОНОМІКА (ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС)»	7
5. СТРУКТУРА ДИСЦИПЛІНИ.....	8
6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	9
6.1. Лекції.....	9
6.2. Практичні заняття.....	13
6.3. Самостійна робота.....	14
6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань.....	15
7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ.....	16
8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	16
9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	16
10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ.....	17
11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ.....	18
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	19

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Згідно з планом на 2020-2021 навчальний рік, на вивчення дисципліни «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти виділено 150 академічних годин (5 кредитів ECTS), у т.ч. аудиторних – 60 години (лекції – 28, практичні заняття – 30, іспит – 2), самостійна робота – 90 годин.

Опис навчальної дисципліни за показниками та формами навчання наведено в таблиці:

Найменування показників	Шифр та найменування галузі знань, спеціальності, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки»	Вибіркова	
		<i>Рік підготовки:</i>	
Змістових модулів – 2	Спеціальність 051 «Економіка»	2-й	2-й
		<i>Семестр</i>	
		4-й	4-й
		<i>Лекції</i>	
Загальна кількість академічних годин – 150		28 год.	6 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи здобувача – 6	третій (освітньо-науковий) рівень вищої освіти	<i>Практичні</i>	
		30 год.	6 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		90 год.	136 год.
		Підсумковий контроль: іспит (2 год.)	

Метою вивчення дисципліни є поглиблення економічного мислення завдяки доповненню знань про новітні теоретичні моделі функціонування окремих ринкових суб'єктів та ринкового механізму загалом, про закономірності економічних явищ та можливості використання засобів мікроекономічного інструментарію для аналізу різноманітних проблем, які стають найактуальнішими для їх розв'язання в господарській практиці; розширення наукового кругозору, який дозволяє адекватно сприймати навколишній світ, суспільство й глибинні тенденції його розвитку.

2. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Вибіркова навчальна дисципліна «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)» базується на знаннях таких дисциплін, як «Економічна теорія», «Сучасні економічні теорії», «Філософія науки».

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У результаті вивчення навчальної дисципліни у здобувача вищої освіти формуються наступні результати навчання:

Символ результатів навчання за спеціальністю «Економіка» відповідно до ОНП	Результати навчання з дисципліни «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)»
ПРН 7. Знати основні парадигми, концепції, теорії, моделі та інструментарій дослідження еколого-соціально-економічних систем різного рівня	ПРН 7.1. Розуміти відмінності макроекономічного та мікроекономічного аналізу, мікро- та макроекономічного моделювання, функціонування в економіці макроекономічних агентів; ПРН 7.2. Знати фундаментальні закони, теорії, моделі та новітні ідеї сучасної мікро- та макроекономіки і усвідомлювати складність та динамічний характер її розвитку; ПРН 7.3. Вміти за допомогою відповідних методів та моделей оцінювати та аналізувати динаміку основних макроекономічних показників, оцінювати ефективність функціонування національної економіки та перспективи її розвитку; ПРН 7.4. Застосовувати сучасні моделі економічного зростання для оцінки динаміки національного виробництва та прогнозування рівня життя в країні.
ПРН 8. Володіти навичками визначення взаємозв'язків і взаємовпливу екологічних, соціальних та економічних чинників на розвиток економічних систем різного рівня,	ПРН 8.1. Вміти аналізувати і систематизувати чинники, що визначають специфіку поведінки підприємства на недосконалих ринках продуктів та ресурсів; ПРН 8.2. Вміти оцінювати ефективність заходів державної політики щодо регулювання ринків і галузей, корегування екстерналій та виробництва громадських благ.

<p>вміти обґрунтувати заходи та інструменти забезпечення їх збалансованого розвитку</p>	
<p>ПРН 9. Здійснювати критичний аналіз існуючих та синтез нових ідей щодо розв'язання комплексних проблем досягнення збалансованого розвитку економічних систем різного рівня, організації дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки</p>	<p>ПРН 9.1. Вміти знаходити рівновагу товарного, фінансового ринку в кейнсіанській економіці, можливостей її зміни, дії різних інструментів фіскальної політики, функціонування монетарної політики, вплив інструментів монетарної політики;</p> <p>ПРН 9.2. Знати формування економічної рівноваги в кейнсіанській економіці, способів впливу на рівновагу, аналіз ефективності різних політик попиту на рівноважний стан економіки;</p> <p>ПРН 9.3. Розуміти моделювання макроекономічної рівноваги та макроекономічній політики у відкритій економіці та міжнародний вплив політик попиту у рамках моделі IS-LM-VP;</p> <p>ПРН 9.4. Вміти будувати модель часткової рівноваги, аналізувати її ефективність, наслідки державного регулювання в рамках моделі часткової рівноваги та пояснювати отримані результати;</p> <p>ПРН 9.5. Вміти будувати модель монополії/монопсонії (в т.ч. при цінової дискримінації), знайти рівновагу, проаналізувати її ефективність, вміти обґрунтовувати і порівнювати методи державного регулювання.</p>

4. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «МІКРОЕКОНОМІКА ТА МАКРОЕКОНОМІКА (ПОГЛИБЛЕНИЙ КУРС)»

Змістовий модуль 1

Мікроекономічний аналіз

Тема 1.1. Теорія споживача.

Тема 1.2. Вибір в умовах невизначеності.

Тема 1.3. Теорія виробника.

Тема 1.4. Часткова рівновага (досконала конкуренція).

Тема 1.5. Ринкові структури: монополія і монополістична поведінка.

Тема 1.6. Ринкові структури: стратегічні взаємодії.

Тема 1.7. Провали ринку: екстерналії та громадські товари.

Тема 1.8. Провали ринку: асиметрія інформації.

Змістовий модуль 2

Макроекономічний аналіз

Тема 2.1. Вступ в макроекономічний аналіз.

Тема 2.2. Рівновага товарного ринку. Аналіз впливу інструментів фіскальної політики.

Тема 2.3. Рівновага фінансового ринку. Монетарна політика. Аналіз впливу інструментів монетарної політики.

Тема 2.4. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в закритій економіці.

Тема 2.5. Відкрита економіка: платіжний баланс, валютний курс і валютний ринок. Паритет купівельної спроможності. Процентні паритети.

Тема 2.6. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика у відкритій економіці. Міжнародний вплив політик попиту.

Тема 2.7. Ринок праці і сукупна пропозиція при абсолютно гнучких цінах.

Тема 2.8. Сукупний попит в умовах абсолютно гнучких цін.

Тема 2.9. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах повного ринкового пристосування.

Тема 2.10. Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Проста і модифікована крива Філіпса.

Тема 2.11. Альтернативні пояснення позитивного нахилу SRAS.

Тема 2.12. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах порушення ринкового механізму пристосування.

Тема 2.13. Проблеми проведення макроекономічної політики попиту.

Тема 2.14. Неокласичні моделі зростання (модель Солоу). Моделі ендогенного зростання.

5. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин							
	денна форма				заочна форма			
	всього	у тому числі			всього	у тому числі		
		лекції	практичні заняття	СР		лекції	практичні заняття	СР
<i>Змістовий модуль 1.</i>								
Мікроекономічний аналіз								
Тема 1.1	8	2	2	4	7	1		6
Тема 1.2	8	2	2	4	6			6
Тема 1.3	8	2	2	4	7	1		6
Тема 1.4	8	2	2	4	6			6
Тема 1.5	8	2	2	4	6			6
Тема 1.6	8	2	2	4	7		1	6
Тема 1.7	6	2	2	4	6			6
Тема 1.8	6		2	4	7		1	6
Разом за модуль 1	62	14	16	32	52	2	2	48
<i>Змістовий модуль 2.</i>								
Макроекономічний аналіз								
Тема 2.1	6		2	4	7	1		6
Тема 2.2	6	2		4	7	1		6
Тема 2.3	6		2	4	7			7
Тема 2.4	6	2		4	7	1		6
Тема 2.5	6	2		4	7	1		6
Тема 2.6	6	2		4	7			7
Тема 2.7	6		2	4	7		1	6
Тема 2.8	6		2	4	7		1	6
Тема 2.9	6	2		4	7			7
Тема 2.10	6		2	4	6			6
Тема 2.11	7		2	5	7		1	6
Тема 2.12	7		2	5	7		1	6
Тема 2.13	6	2		4	7			7
Тема 2.14	6	2		4	6			6
Разом за модуль 2	86	14	14	58	96	4	4	88
Іспит	2				2			
Всього годин	150	28	30	90	150	6	6	136

Примітка: СР – самостійна робота здобувачів.

6. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Лекції

Лекції є одним з найважливіших видів навчальних занять і складають основу теоретичного навчання, у них систематизовані основи наукових знань з відповідної теми, розкрито стан і перспективи розвитку визначених питань, концентрація уваги студентів привертається на найбільш складних питаннях, здійснюється мотивація їх активної пізнавальної діяльності та формування творчого мислення.

Тема і зміст лекції	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i> Мікроекономічний аналіз	
Тема 1. Теорія споживача. Уподобання і корисність. Припущення щодо уподобань. Вибір споживача. Крива байдужості та різні види кривих байдужості. Бюджетне обмеження. Вибір споживача. Оптимальний вибір споживача. Реакція споживача на зміну доходу. Крива Енгеля. Функції Торнквіста. Реакція споживача на зміну цін. Крива ціна-споживання Ефект доходу та ефект заміщення споживача. Парадокс Гіффена. Рівняння Слуцького. Прийняття рішень споживачем у ризикованих ситуаціях.	2
Тема 2. Вибір в умовах невизначеності. Невизначеність та ризик. Характеристики ризику. Схильність і несхильність до ризику. Ухвалення споживчих рішень в умовах невизначеності та ризику. (Індивідуальна) раціональна поведінка в умовах невизначеності. Контингентні товари, очікувана корисність, ставлення до ризику. Вибір в умовах невизначеності: попит на страхівку і попит на ризиковий актив.	2
Тема 3. Теорія виробника. Технології. Технологічні обмеження. Властивості технології. Витрати виробництва. Мінімізація витрат. Максимізація прибутку фірми. Конкурентні ринки. Досконало конкурентна фірма в короткостроковому та довгостроковому періодах. Ефективність конкурентних ринків.	2
Тема 4. Часткова рівновага (досконала конкуренція). Ринковий попит. Пропозиція конкурентної галузі і часткова рівновага. Часткова рівновага і оптимальність. Види ринкової рівноваги. Єдність та стабільність ринкової рівноваги. Головні підходи до встановлення рівноваги. Модель Вальраса. Модель Маршалла. Павутиноподібна модель. Вибухова, згасаюча та рівномірна рівновага. Аналіз державної політики. Вплив держави на рівновагу на ринку. Регулюючі та фіксовані ціни. Податки та дотації. Втрати споживача та виробника при впровадженні податків.	2

<p>Тема 5. Ринкові структури: монополія і монополістична поведінка. Монополія. Максимізація прибутку монополістом. Економічні наслідки монополії. Неефективність монополії і регулювання. Монопсонія. Двобічна монополія. Ціноутворення за монополією влади. Вимірювання ринкової влади. Цінова дискримінація. Міжчасова дискримінація і ціноутворення в пікові періоди.</p>	2
<p>Тема 6. Ринкові структури: стратегічні взаємодії. Олігополія. Загальний огляд олігополії. Модель ламаної кривої попиту. Змовницька олігополія. Картелі. Моделі Курно, Бертрана, Штакельберга. Рівновага на олігополістичному ринку. Базові поняття теорії ігор. Ігри та стратегічні рішення. Рівновага Неша. Стратегічні взаємодії фірм. Домінантні стратегії. Стратегії максимуму. Змішані стратегії.</p>	2
<p>Тема 7. Провали ринку: екстерналії та громадські товари. Екстерналії та неефективність. Підходи до вирішення проблеми: нормативи, податки (субсидії) Пігу, які передбачають торги дозволів на викиди, інтерналізація зовнішнього впливу; зовнішні ефекти і права власності: теорема Коуза. Громадські блага. Умова ефективності, проблема «безкоштовного проїзду».</p>	2
Разом модуль 1	14
<p><i>Змістовий модуль 2.</i> Макроекономічний аналіз</p>	
<p>Тема 1. Рівновага товарного ринку. Аналіз впливу інструментів фіскальної політики. Передумови кейнсіанського аналізу товарного ринку. Сукупний попит і сукупні витрати. Компоненти сукупних витрат. Споживчі витрати та їх види. Автономні та індуковані витрати. Гранична схильність до споживання і гранична схильність до заощадження. Інвестиційні витрати і їх види. Гранична ефективність капіталу. Відмінність планових і фактичних інвестицій. Державні витрати і доходи уряду, їх роль в економіці. Види державних витрат. Автономні і прибуткові податки. Державний бюджет і способи його фінансування. Види дефіциту державного бюджету. Модель кейнсіанського хреста (модель доходів і витрат). Фіскальна політика: визначення, цілі, інструменти. Види фіскальної політики: стимулююча та стримуюча, дискреційна і недискреційна (автоматична) фіскальна політика. Вбудовані (автоматичні) стабілізатори. Вплив державних витрат і податків на випуск. Мультиплікатор державних закупівель, мультиплікатор трансфертів і податковий мультиплікатор. Мультиплікатор збалансованості.</p>	2
<p>Тема 2. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в закритій економіці. Модель IS-LM: рівновага товарного і грошового ринків. Нерівновага в моделі. Види нерівноважних</p>	2

<p>станів. Механізм встановлення рівноваги в моделі IS-LM. Фіскальна політика в моделі IS-LM. Механізм фіскальної політики. Ефект мультиплікатора, ефект доходу і ефект витіснення та їх співвідношення. Умови ефективності фіскальної політики. Монетарна політика в моделі IS-LM. Механізм монетарної політики. Ефект ліквідності і ефект доходу. Умови ефективності монетарної політики. Змішана політика в моделі IS-LM та її вплив на економіку. Модель IS-LM як модель сукупного попиту. Рівень цін і сукупний попит. Графічний і алгебраїчний висновок кривої AD. Мультиплікатори фіскальної і монетарної політики.</p>	
<p>Тема 3. Відкрита економіка: платіжний баланс, валютний курс і валютний ринок. Паритет купівельної спроможності. Процентні паритети. Номінальний валютний курс: прямий і зворотний. Реальний валютний курс. Фактори зміни реального валютного курсу. Міжнародний валютний ринок: дійові особи, характеристики ринку. Режими валютного курсу: плаваючий і фіксований валютні курс. Функціонування валютного ринку в умовах плаваючого та фіксованого валютного курсу. Умова Маршала-Лернера: передумови, рішення, висновки. Інтервенція і спекуляція на валютному ринку. Платіжний баланс. Рахунок поточних операцій. Рахунок руху капіталу. Рахунок офіційних резервів. Взаємозв'язок рівноважного валютного курсу і платіжного балансу в умовах плаваючого та фіксованого валютного курсу. Паритет купівельної спроможності (PPP). Процентний паритет і процентний арбітраж. Покритий і непокритий процентний паритет. Невзаємозамінні активи і процентний паритет. Роль процентного паритету у відкритій економіці. Вплив змін поточного валютного курсу на очікувану прибутковість, рівноважний валютний курс. Вплив зміни процентних ставок на поточний валютний курс, вплив зміни очікувань валютного курсу на поточний валютний курс.</p>	2
<p>Тема 4. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика у відкритій економіці. Міжнародний вплив політик попиту. Рівновага товарного ринку в моделі відкритої економіки. Мультиплікативний ефект у відкритій економіці. Гранична схильність до імпорту. Мультиплікатор відкритої економіки. Крива IS у відкритій економіці. Фінансовий ринок у відкритій економіці. Функція міжнародних потоків капіталу. Фактори, що впливають на рух капіталу. Ступінь мобільності капіталу. Рівновага фінансового ринку в моделі відкритої економіки. Крива LM у відкритій економіці. Крива платіжного балансу (BP). Рівновага у відкритій економіці з фіксованим валютним курсом. Девальвація і ревальвація. Фіскальна і монетарна політика в умовах фіксованого і плаваючого валютного курсу. Вплив ступеня мобільності капіталу на ефективність фіскальної і монетарної політики. Міжнародний вплив політик попиту в країнах, які є основними торговими партнерами. Ефект</p>	2

віддзеркалення. Монетарна політика за кордоном: різні мобільності капіталу при різних режимах обмінного курсу. Вплив політики в разі одночасних змін як у рахунку поточних операцій, так і в рахунку руху капіталу. Соціальна та фіскальна політика за кордоном: чутливість макроекономічних змінних до політики розподілу.	
Тема 5. Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах повного ринкового пристосування. Сукупний попит в умовах повного ринкового пристосування економіки. Особливості сукупної пропозиції в умовах повного ринкового пристосування економіки. Алгебра та геометрія загальної рівноваги. Механізм пристосування економіки до порушення рівноважного стану. Ефективність монетарної та фіскальної політики. Обмеженість моделі. Фактори, що впливають на зміну рівноваги.	2
Тема 6. Проблеми проведення макроекономічної політики попиту. Макроекономічна політика попиту: дискреційна політика і недискреційна політика. Роль невизначеності. Очікування і макроекономічна політика. Проблема динамічної неспроможності низько інфляційної політики. Рішення проблеми тимчасової неспроможності: репутація. Делегування повноважень, незалежності центрального банку. Фіскальна політика і бюджетний дефіцит, державний борг. Методи фінансування бюджетного дефіциту. Сеньйораж, інфляційний податок і гіперінфляція. Проблеми боргового фінансування бюджетного дефіциту.	2
Тема 7. Неокласичні моделі зростання (модель Солоу). Моделі ендогенного зростання. Фундаментальні питання теорії зростання. Короткий вступ в історію теорії зростання. Роль інвестицій, технологій і основного капіталу як факторів економічного зростання. Модель Солоу. Базові передумови. Виробнича функція. Зв'язок екстенсивної та інтенсивної форми запису виробничої функції. Висновок основного рівняння динаміки. Економічний сенс основного рівняння динаміки в моделі Солоу. Траєкторія збалансованого зростання. Темпи зростання різних показників на траєкторії збалансованого зростання. Вплив зміни норми заощаджень на капітал, випуск і споживання; золоте правило еластичності за нормою заощаджень. Динаміка, викликана зміною норми заощаджень. Конвергенція в моделі Солоу. Явне рішення моделі для виробничої функції Кобба-Дугласа. Оцінка якості моделі Солоу. Моделі ендогенного зростання. Модель фундаментальних досліджень.	2
Разом модуль 2	14
Всього	28

6.2. Практичні заняття

Виконання практичних завдань навчає здобувачів аналізувати і узагальнювати факти економічної реальності, робити конкретні математичні розрахунки, будувати графіки і схеми. Кожне практичне заняття корисне тим, що реалізовується шляхом виконання завдань та рішення ситуацій за темою заняття. Це сприяє формуванню професійних компетенцій фахівця з економіки.

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Мікроекономічний аналіз		
1	Теорія споживача.	2
2	Вибір в умовах невизначеності.	2
3	Теорія виробника.	2
4	Часткова рівновага (досконала конкуренція).	2
5	Ринкові структури: монополія і монополістична поведінка.	2
6	Ринкові структури: стратегічні взаємодії.	2
7	Провали ринку: екстерналії та громадські товари.	2
8	Провали ринку: асиметрія інформації.	2
Разом модуль 1		16
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
Макроекономічний аналіз		
9	Вступ в макроекономічний аналіз.	2
10	Рівновага фінансового ринку. Монетарна політика. Аналіз впливу інструментів монетарної політики.	2
11	Ринок праці і сукупна пропозиція при абсолютно гнучких цінах.	2
12	Сукупний попит в умовах абсолютно гнучких цін.	2
13	Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Проста і модифікована крива Філіпса.	2
14	Альтернативні пояснення позитивного нахилу короткострокової кривої сукупної пропозиції SRAS.	2
15	Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах порушення ринкового механізму пристосування.	2
Разом модуль 2		14
Всього		30

6.3. Самостійна робота

Самостійна робота аспірантів є найважливішою складовою частиною навчальної роботи і призначена для досягнення наступних цілей: закріплення і поглиблення отриманих знань, умінь і навичок; підготовка до практичних занять, складання модулів та іспитів; формування культури розумової праці і самостійності в пошуку та пошуку нових знань.

Формами самостійної роботи студентів є вивчення наукової літератури – монографій, періодичних наукових видань, рекомендованих викладачем.

№ з/п	Назва теми	К-ть годин
<i>Змістовий модуль 1.</i>		
Мікроекономічний аналіз		
1	Теорія споживача.	4
2	Вибір в умовах невизначеності.	4
3	Теорія виробника.	4
4	Часткова рівновага (досконала конкуренція).	4
5	Ринкові структури: монополія і монополістична поведінка.	4
6	Ринкові структури: стратегічні взаємодії.	4
7	Провали ринку: екстерналії та громадські товари.	4
8	Провали ринку: асиметрія інформації.	4
Разом модуль 1		32
<i>Змістовий модуль 2.</i>		
Макроекономічний аналіз		
1	Вступ в макроекономічний аналіз.	4
2	Рівновага товарного ринку. Аналіз впливу інструментів фіскальної політики.	4
3	Рівновага фінансового ринку. Монетарна політика. Аналіз впливу інструментів монетарної політики.	4
4	Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в закритій економіці.	4
5	Відкрита економіка: платіжний баланс, валютний курс і валютний ринок. Паритет купівельної спроможності. Процентні паритети.	4
6	Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика у відкритій економіці. Міжнародний вплив політик попиту.	4
7	Ринок праці і сукупна пропозиція при абсолютно гнучких цінах.	4
8	Сукупний попит в умовах абсолютно гнучких цін.	4
9	Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах повного ринкового пристосування.	4
10	Взаємозв'язок інфляції та безробіття. Проста і модифікована крива Філіпса.	4

11	Альтернативні пояснення позитивного нахилу SRAS.	5
12	Макроекономічна рівновага та макроекономічна політика в умовах порушення ринкового механізму пристосування.	5
13	Проблеми проведення макроекономічної політики попиту.	4
14	Неокласичні моделі зростання (модель Солоу). Моделі ендогенного зростання.	4
Разом модуль 2		58
Всього		90

6.4. Орієнтовна тематика індивідуальних завдань

Для здобувачів передбачено вибірккові індивідуальні завдання, які виконуються у вигляді аналітичної роботи, роботи науково-дослідного характеру за темою дисертації.

Тематика індивідуальних робіт узгоджується з викладачем та підпорядковується проблематиці дисципліни і науковому напряму дослідження здобувача.

Усі індивідуальні роботи проходять перевірку на плагіат. У разі порушення здобувачем принципів академічної доброчесності, робота не оцінюється.

Індивідуальна аналітична робота включає збір, систематизацію та аналіз даних про стан і динаміку певної проблемної сфери, що досліджується. Автор має показати володіння відповідним аналітичним інструментарієм, продемонструвати вміння збирати, обробляти вихідні дані, робити аналітичні висновки та прогнози щодо досліджуваної проблеми.

Робота науково-дослідного характеру за темою дисертації передбачає виконання дослідження в межах однієї з структурних частин дисертації здобувача, якщо це відповідає проблематиці навчальної дисципліни. План такої роботи узгоджується з науковим керівником здобувача і викладачем, який веде курс. Орієнтовними змістовними елементами роботи є:

- огляд наукових публікацій за обраною тематикою;
- систематизація понятійно-категоріального апарату досліджуваної сфери та побудова «карт понять і категорій»;
- розроблення авторського підходу до вирішення окремого дослідницького завдання у формі методичних (практичних) рекомендацій;
- підготовка наукової публікації (статті, доповіді на наукову конференцію тощо).

Оформлення роботи здійснюється згідно з вимогами до звітів про науково-дослідні роботи, встановленими Державними стандартами України ДСТУ 3008-2105 і ДСТУ 7.1:2006 та з урахуванням інших офіційних відомчих рекомендацій.

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів передбачене застосування як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких: лекції-візуалізації, пояснювально-ілюстративний метод, індуктивний та дедуктивний методи, дискусійне обговорення проблемних питань; творчі завдання, ситуаційні вправи та завдання, робота в малих групах, мозкові атаки, метод проектної роботи, дослідницький метод.

8. ФОРМИ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Поточний контроль з предмету «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)» включає тематичне оцінювання та модульний контроль.

Тематичне оцінювання аудиторної та самостійної роботи здобувачів здійснюється на основі отриманих ними поточних оцінок за усні та письмові відповіді з предмету, самостійні, практичні та контрольні роботи.

Поточний контроль за виконанням ІНДЗ здійснюється відповідно до графіку виконання завдання.

Модульний контроль проводиться у формі комп'ютерного тестування, а також модульних контрольних робіт.

Кількість отриманих балів з кожного виду навчальних робіт за різними формами поточного контролю виставляється здобувачам у журнал академічної групи та електронний журнал після кожного контрольного заходу.

Підсумковий контроль навчальної діяльності здобувачів здійснюється у формі іспиту (4 семестр) і передбачає обов'язкову присутність здобувачів. Результати іспиту оприлюднюються у журнал академічної групи та електронному журналі.

9. ЗАСОБИ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Оцінка за лекційне заняття виставляється за активність здобувачів в дискусії.

Оцінку на практичному занятті здобувач отримує за виконані розрахункові, практичні роботи, зроблені доповіді, презентації, есе, активність під час дискусій.

Під час модульного та підсумкового контролю засобами оцінювання результатів навчання з дисципліни є стандартизовані комп'ютерні тести.

10. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Поточний контроль успішності здобувачів вищої освіти здійснюється за чотирирівневою шкалою «2», «3», «4», «5».

Критерії оцінювання результатів навчання за чотирирівневою шкалою

Бали	Критерії оцінювання
«Відмінно»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано завдання. Водночас здобувач вищої освіти має продемонструвати вміння аналізувати і оцінювати явища, факти і процеси, застосовувати наукові методи для аналізу конкретних ситуацій, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів, докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Добре»	Отримують за роботу, в якій повністю і правильно виконано 75 % завдань. Водночас здобувач вищої освіти виявляє навички аналізувати і оцінювати явища, факти і події, робити самостійні висновки, на основі яких прогнозувати можливий розвиток подій і процесів та докладно обґрунтувати свої твердження та висновки.
«Задовільно»	Отримують за роботу, в якій правильно виконано 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти не виявив вміння аналізувати і оцінювати явища, факти та недостатньо обґрунтував твердження та висновки, недостатньо певно орієнтується у навчальному матеріалі.
«Незадовільно»	Отримують за роботу, в якій виконано менш як 60 % завдань. При цьому здобувач вищої освіти демонструє невміння аналізувати явища, факти, події, робити самостійні висновки та їх обґрунтувати, що свідчить про те, що здобувач не оволодів програмним матеріалом.

Підсумкова оцінка з дисципліни виставляється за 100-бальною шкалою. Вона обчислюється як середнє арифметичне значення (САЗ) всіх отриманих здобувачем оцінок з наступним переведенням їх у бали за такою формулою:

$$БПК = \frac{САЗ \times \max ПК}{5},$$

де *БПК* – бали з поточного контролю;

$CA3$ – середнє арифметичне значення усіх отриманих здобувачем оцінок (з точністю до 0,01);

$max PK$ – максимально можлива кількість балів з поточного контролю. Відсутність здобувача на занятті у формулі приймається як «0».

Шкала оцінювання успішності здобувачів вищої освіти

За 100-бальною шкалою	За шкалою ECTS	За національною шкалою	
		іспит	залік
90-100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
75-81	C		
64-74	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно (незараховано) з можливістю повторного складання	
1-34	F	Незадовільно (незараховано) з обов'язковим повторним вивченням	

Розподіл балів, що присвоюється здобувачам вищої освіти за підсумкового контролю «іспит»

Назва категорії	Лекції		Практичні заняття		Самостійна робота		Модульний контроль		ІНДЗ	Іспит	Загальний бал
По змістовим модулям	5	5	10	10	5	5	10	10	10	30	100
За весь курс	10		20		10		20		10	30	100

11. ПЕРЕЛІК НАОЧНИХ ТА ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ НАВЧАННЯ

Наочні засоби:

1. Слайдові презентації у програмі Microsoft Office PowerPoint;
2. Опорні конспекти занять;
3. Системи дистанційного навчання Moodle, Zoom.

Технічні засоби:

1. Мультимедійний проектор;
2. Комп'ютер;
3. Ноутбуки;
4. Телевізор.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базова література

1. Гронтковська Г.Е. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: ЦУЛ, 2019. 672 с.
2. Базилевич В.Д., Базилевич К.С. Макроекономіка : підручник. К.: Видавництво Знання, 2017. 458 с.
3. Мікроекономіка : підручник. В.Д. Базилевич, К.С. Базилевич, А.І. Ігнатюк, С.В. Слухай ; за ред. В.Д. Базилевича. Київ : Знання, 2008. 149 с.
4. Мікроекономіка: підручник, уклад. В.М. Лич, П.М. Куліков, Б.Е. Головаш, В.В. Гончаров. Київ, 2018. 96 с.
5. Малий І.Й., Радіонова І.Ф., Куценко Т.Ф., Федірко Н.В. Макроекономіка: базовий курс. Навчальний посібник. К.: КНЕУ, 2018. 254 с.
6. Макаренко М. Макроекономіка. Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 216 с.
7. Панчишин С.М., Островерх П.І., Буняк В.Б. та ін. Аналітична економія: Макроекономіка і мікроекономіка: Підручник : у 2 кн. За ред. С.М. Панчишина, П.І. Островерха. кн. 2 : Мікроекономіка. 2-ге вид., виправл. і доповн. Київ: Знання, 2014. 390 с.
8. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійного вивчення дисципліни «Мікроекономіка та макроекономіка (поглиблений курс)» для здобувачів освітнього ступеня 051 «Економіка». Понедільчук Т.В., Рибак Н.О. Біла Церква, 2020. 81 с.

Допоміжна література

1. Базилінська О.Я., Мініна О.В. Мікроекономіка : навч. посіб. для ВНЗ. Київ, 2016. 349 с.
2. Економічна теорія (політекономія, мікроекономіка, макроекономіка). Мікроекономіка : навч. посіб. Мацелюх Н.П. та ін. Ірпінь, 2018. 298 с.
3. Кравчук Ю.Б. Мікроекономіка: навч. посіб. Харків, 2016. 133 с.

4. Макроекономічний аналіз : навчальний посібник. М.С. Бріль, О.М. Кліменко, М.А. Мащенко та ін. Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2017. 275 с.
5. Мэнкью Г. Макроэкономика. Санкт-Петербург : Питер, 2013. 560 с.
6. Мэнкью Г., Тейлор М. Микроэкономика СПб. : ПИТЕР, 2016. 688 с.
7. Піндайк Р.С., Рабінфельд Д.Л. Мікроекономіка. Теорія та практика. СПб.: ПИТЕР, 2011. 608 с.
8. Понедільчук Т.В., Рибак Н.О. Багатофакторна економетрична модель у визначенні чинників економічного зростання. Т.В. Понедільчук, Н.О. Рибак. *Економіка та управління АПК*. Збірник наукових праць. 2017. №1. С. 97-103.
9. McConnell, Campbell R. Economics : principles, problems, and policies / Campbell R. McConnell, Stanley L. Brue. 17th ed. 2020. P. 205-214.
10. Samuelson, Paul Anthony, 1915-Economics / Paul A. Samuelson, William D. Nordhaus. 19th ed. p. см. (The McGraw-Hill series economics). 2019. P. 84-98.

Інтернет-ресурси

1. Державний комітет статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Національний банк України. URL: <https://bank.gov.ua>
3. Міністерство розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua>
4. Міністерство фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
5. Міжнародний валютний фонд. URL: <https://www.imf.org/external/index.htm>